СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 70. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 28-го березня 1941. No. 70. Jersey City, N. J., Friday, March 28, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

КОНВОЮВАННЯ КОРАБЛІВ ЙДУЧИХ ДО АНГЛІЇ

ВАШИНГТОН. — Полковник Вилієм Доновен, який недавно повернув з Европи, куди їздив з наказу президента для провірки тамошних відносин, тепер виголосив через радіо промову, в якій говорив, що Америка вже в найближчих днях мусить рішитись не лиш давати Англії товари, але ті товари доставити до берегів Англії. Таке рішення, говорив Доновен, містить в собі велику небезпеку. Це всі повинні знати. Але Америка мусить наразитись на ту небезпеку, раз вона рішилась не допустити до прогри Англії. Він говорив, що коли нині німецька воєнна машина не грозить Америці, то це тому, що на перешкоді їй стоїть Англія.

ЮГОСЛАВСЬКІ КОРАБЛІ ДЛЯ БРИТАНІЇ.

НЮ ЙОРК. — Югославянські корабельні лінії в Ню Йорку почали застановлятись над тим, щоб передати Англії свої кораблі, яких в американських портах є 25, на спільну суму 200,000 тонажу. Цей крок вони виконають з хвилею, як би їх край під натиском німців був змушений забрати вороже становище супроти Британії. В Вашингтоні ходить чутка, що югославянське посольство мабуть зірве з матернім урядом і подібно як уряди інших країв, підбитих німцями, зачне вести тут свою самостійну політику, звернену проти Німеччини. Ходять також слухи, що югославяни зачнуть вкороті формувати по тім боці своє військо, назване „вільні югославяне", на взір „вільних французів", „вільних поляків" і „вільних чехів".

ПРИЗД СІКОРСКОГО ДО АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту заявив, що він видав потрібні візи для польського премієра Сікорского і його співробітників, які вибираються до Канади в ціли провірки тих військових польських частин, що там формуються. Їх завданням переговорити з представниками польських політичних кол в Америці, а також з представниками чехів і інших народностей, з якими поляки хочуть творити східно-европейську федерацію.

СТУДІЮЮТЬ ПОГРОЗИ ГІТЛЕРА.

ВАШИНГТОН. — Вже в найблизших днях департамент стейту заявить, яке становище забере американський уряд в обличчі погроз Гітлера, що Німеччина простягне свою блькоаду Англії аж до берегів Гренляндії. Бо Гренляндія входить в сферу впливів західньої півкулі.

КОМУНІСТ БРАВДЕР ПІШОВ ДО ТЮРМИ.

НЮ ЙОРК. —Головного ватажка американських комуністів, Ерла Бравдера, поліція закувала разом з двома чорними злочинцями і відставила до тюрми в Атланті, Джо., де він мусітиме відсидіти два роки тюрми за пофальшування пашпорту, на який він їздив по інструкції до Москви.

ПЕРЕНАСЕЛЕННЯ В ВАШИНГТОНІ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок оживлених робіт в столиці Америки, Вашингтоні і внаслідок напливу робітників, повстало в бідніших дільницях страшне перенаселення і в купі з тим дуже нездорові мешкальні відносини. Буває, що цілі родини мешкають в одній кімнаті в сутеренах і платять за ту кімнату по $30—$40. Пані Гофман, голова мешкального комітету, винує за це власти.

ЗНАЙШЛИ В БРУКЛИНІ СТАРИЙ ТУНЕЛЬ.

НЮ ЙОРК. — В БРУКЛИНІ, Н. Й., власти відкрили підземний тунель довгий на одну третю милі. Фактично про цей тунель власти колись знали, але про це забули. Він побудований 75 літ тому попід Атлянтик евню і служив колись як доступ до залізничої стації. Опісля про нього поволи забували, а його входи були цілком присипані ріжним сміттям. Тепер його знов собі нагадали. Власти думають, що він придасться як протилетунський сховок, на випадок, якби якісь чужі літаки бомбардували Ню Йорк.

ЗРІСТ ЦІН НА ЦУКОР.

ВАШИНГТОН. — В гуртовій продажі ціни на цукор дещо зросли. В звязку з тим членкиня бюра заряду продукції, пані Еліот, заявила, що нема жадного оправдання на зріст ціни цукру, бо запаси цукру нині більші, ніж були передтим. Тому цей зріст хвилевий і він знов спаде. Також нема страху за інші харчеві продукти, говорила пані Еліот.

ДУРІННЯ ДЕТЕКТИВКИ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська детективка Марія Шелі мала знаменитий рекорд у складі поліції і добилась до першого ступня. Але тепер знов злетіла до третього ступня через горівку. Будучи на службі вона хотіла в одній барі випити собі чарку. Та вона вже була підхмелена і шинкар їй напитку відмовив. Тоді вона до одного з обслуги вистрілила з револьвера, але його схибила. Її взяли на поліцію і лікар ствердив, що вона запаморочена напитками.

НА ВСЯКИЙ ВИПАДОК.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський комісар пожарного відділу, МекЕлігат, заявив, що його департамент тепер пільно вишколює пожарний склад, як обходитись з наслідками летунських бомб, зокрема тих, що запалюють доми. Він сказав, що опісля будуть заведені широкі курси для цивільного населення. Бо для Ню Йорку треба від 250 до 300 тисяч цивільних осіб, які успішно боронились з пожарами, спричиненими ворожими літаками, на той лад, як це є в Лондоні.

УРЯД ПРИКАЗУЄ НЕГАЙНО ВІДКРИТИ ФАБРИКУ АЛІС-ЧАЛМЕРС

Секретар фльоти Френк Накс і голова бюра заряду продукції Вилієм Кнудсен, вислали телеграму до заряду фабрики Аліс-Чалмерс в Милвокі, Вис., щоб та негайно розпочала наново працю над державними воєнними замовленнями. В тій фабриці відбувається вже десятий тиждень страйк юнії автомобільних робітників, належачих до К. І. О. Подібну телеграму вислали секретар Накс і Кнудсен і до провідників страйкарів. Вони приказують обом сторонам відразу приступити до праці. А працюючи і виконуючи державні замовлення обі сторони можуть шляхом переговорів вирівнати свої непорозуміння. Представники страйкарів говорять, що вони в засаді приняли вже давно ті пропозиції, які видвигало бюро заряду продукції. Це компанія все їх відкидала.

СТРАЙК У БЕТЛЕГЕМ ПРОДОВЖАЄТЬСЯ

Страйк у Бетлегем Стіл продовжається. Власти дали дозвіл страйкарам на поновне пікитування, але з услівям, що вони не будуть робити галабурд. Вслід за тим тисяча пикетчиків уставились біля входів до фабрики. Заряд фабрики говорить, що поважна частина робітників далі працює і виконує на час урядові замовлення. Страйкарі говорять, що робота цілком припинена. Назагал вибухи і зудари зо стейтовою міліцією і поліцією припинились. Але представники влади висказували побоювання, що тертя можуть знов кожної хвилі вибухнути.

Робітники іншої фабрики, належачої також до Бетлегем Стіл, в Джанставн, Па., грозили також, що вийдуть на страйк. Покищо страйк відложено. Але небезпека ще зовсім не минула. Страйк у Джанставн стоїть в звязку зо страйком у Бетлегем.

ГАЛИФЕКС ПРО ПЕРЕМОГУ БРИТАНІЇ

Британський амбасадор Галифекс заявив перед журналістами, що це ще зовсім не значить, що Британія програє, колиб поміч з Америки надходила поволи. Британія мусить виграти, навіть колиб мусіла воювати 20 літ, говорив він. Але, чим скорше Америка буде давати Англії поміч, тим скорше прийде вигра, казав він. Про повоєнний час Галифекс говорив, що Німеччина не будуть виключати зо співпраці, коли вона схоче справді щиро для світового миру працювати. Колиб вона не захотіла добровільно співпрацювати, то тоді будуть придумані міри, що її змусять. Галифекс не хотів говорити подрібно про той будучий лад, який задумує запровадити англьо - саксонський табор. Щоб був мир, треба рішуче побити Гітлера, казав він.

В СИРІЇ ПІДНІМАЮТЬСЯ БУНТИ ПРОТИ ВІШІ

Французький уряд у Віші має тяжкий оріх до згриження в Сирії, звідки доносять, що треба було проголосити воєнне право ізза численних бунтів, що тут і там виринають. В містах Дамаск і Алеппо згинуло підчас дводневних заворушень 12 осіб. Кажуть, що властива причина бунтів це брак живности. Знову французька влада приписує їх „чужинецькій агітації".

НІМЕЦЬКІ ЧАСТИНИ ПРОБУЮТЬ СВОЇХ СИЛ В АФРИЦІ

Британські звідомлення з Африки подають, що там вже оперують дрібні німецькі змеханізовані частини, що заняли прибережне місто Ель Агейля в Лібії. Але їм це не приходило тяжко, бо ніхто не ставив опору. Британцям не було потреби це місто боронити, бо воно не має ніякої особливої стратегічної вартости. Британці теж не надіються, щоб німці могли зачати в Африці якусь воєнну кампанію на таку скалю, щоб треба було звертати на неї увагу. Для британців найважніше тепер в Африці те, що діється в Еритреї, довкола твердині Керен, де ведуться завзяті бої вже від довгого часу. А далі важне для них теж те, щоб випертиІталійців з Етіопії, що теж незабаром станеться.

З МОРСЬКОЇ КАМПАНІЇ

Британці подають, що їхня субмарина затопила близько берегів Норвегії німецький тягаровий корабель, поємности 8,000 тон. Другий корабель, що має 6,000 тон, затопили британські летуни близько берегів Голяндії. Знову німецька начальна команда подає, що затоплено в одному дні кораблів на загальну поємність 31,000 тон. Це мало статись, як кажуть націсти, десь близько Шетляндських островів, де бомбардовано британський конвой.

СЕЛАСІ ВИЯВЛЯЄ СЕБЕ БЛАГОРОДНИМ

Гейлі Селасі, бувший етіопський імператор, що тепер стоїть на чолі етіопських повстанців, видав проклямацію до бунту, в якій взиває населення бути милосердним супроти італійців, що попадають в полон і не завдавати їм мук.

ЗАТОПЛЕНИЙ. — Лише вершки коминів стирчать з італійського „дістроєра", затопленого в лібійській пристані Бенгазі. Він затонув від бомб, скинених з британських літаків.

В ЮГОСЛАВІЇ СТРАШНЕ ЗАМІШАННЯ

БЕРН (Швайцарія). — Американські кореспонденти доносять, що дипльоматичні кола швайцарської столиці дістають з Югославії такі відомости, що виглядає, що там може вибухнути кожної хвилини величезне повстання. Кажуть, що по всіх містах заворушення. Що селяне всюди зброяться і домагаються, щоб „іти на німця". Провід у тому ведуть студенти, чи молодь взагалі, а далі ті сербські патріоти, що є нащадками старих революціонерів. Замітне те, що в проводі цього всього нібн стоїть сербська православна церква, на чолі з патріярхом, що має бути сином сербського революціонера. Ось той патріярх, як розповідають, мав сказати, що він сам стане на чолі збройного повстання проти німців. Далі кажуть, що регент Павло дістає з цілого краю протести з домаганням, щоб негайно усунув „зрадницький уряд Цветковича". В Білгороді всюди видно військо з наїженими багнетами, що патролює вулиці й стереже мости та державні будинки. Таке саме має бути і по інших містах. Найбільше розгорілось невдоволення в середущій Сербії й в Чорногорі. Там мають організуватись ячейки комітаджів, що звідкись дістають зброю.

ВЗИВАЮТЬ ЮГОСЛАВІЮ ДО ПОВСТАННЯ.

ЛОНДОН. — Юнайтед Прес подає, що британський уряд звернувся через радіо з відозвою до народів Югославії, взиваючи їх не дати себе втягнути живцем в німецьке ярмо, а стати і боронити чести і незалежности 16 міліонів людей. Далі кажеться, що ще не є запізно підняти повстання і вратувати судьбу Югославії. В відозві згадується за геройську поставу сербів у минулій війні. І кажеться, що хіба тепер народи Югославії не будуть спокійно глядіти, як уся слава за дальшу боротьбу спаде тільки на один грецький нарід. А також, що хіба не схочуть, щоб їх зачислено до „нижчих народів", разом з болгарами і румунами, згідно з націстівською наукою.

ГРЕКИ ДОВІРЯЮТЬ ЮГОСЛАВІЇ.

АТЕНИ. — Хоч як це болить греків, що Югославія стала по стороні держав „осі", проте вони в душі переконані, що Югославія не зробить нічого такого, що булоб з її боку ударом в спину Греції. Тільки, як пише кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс", греки здивовані, як могли німці віднести такий дипльоматичний успіх.

БРИТАНЦІ РАХУЮТЬСЯ З НОВИМ ПОЛОЖЕННЯМ.

БІЛГОРОД. — Британці не беруть ніякого ризика. Тому вислали більші частини війська на границю Югославії з Грецією, щоби бути готовими на кожну несподіванку.

МАЦУОКУ ВИТАЮТЬ ПО КОРОЛІВСЬКИ.

БЕРЛІН. — Брукс Пітерс, американський кореспондент, пише, що японського міністра заграничних справ Мацуоку повитали в Берліні з такою парадою, яку тільки одні націсти вміють влаштовувати. Море прапорів, військо, генерали, дипльомати, музика і т. д. А все це на те, щоб показати перед світом, а властиво перед Англією і Злученими Державами, що Потрійний Союз є в згоді.

МАЄ ВІРУ В ГІТЛЕРА.

Мацуока заявив у своїй відозві до німецького народу, що Японія довіряє Німеччині й вірить у Гітлера перемогу, та що на тій підставі Потрійний Союз буде будувати „новий порядок" в світі. Далі Мацуока підкреслив, що японський нарід вірить, що німецький нарід додержить слова, себто того, що є в договорі між Японією, Німеччиною і Італією.

ЩО ПИШЕ НІМЕЦЬКА ПРЕСА?

Офіційна німецька преса зазначує, що відвідини Мацуоки є закріпленням тісної співпраці між Японією і Німеччиною.

ВІЙНА БУДЕ ЗАТЯЖНА.

ТОКІО. — Японці, як видно з газет, дуже вдоволені з тої паради, з якою приймали в Німеччині Мацуоку. Також підкреслюють, що Мацуока буде говорити з Гітлером двічи, а з Рібентропом пять разів, а крім того говоритиме ще з поодинокими націстівськими лідерами. Вкінці матиме ще довшу конференцію з японськими послами до Німеччини, Італії, Франції й Туреччини, щоб їм представити загальну ситуацію. Та замітне те, що японська преса подає, що хоч Гітлер заповів, що скоро знищить Британію при помочи субмарин і літаків, то виходить на таке, що таке нищення готово затягнутись на довгі роки. Колиж війна затягнеться, то це очевидно, є для Японії великим тягаром.

ГЕНЕРАЛ СІКОРСКІ ЇДЕ ДО АМЕРИКИ.

ЛОНДОН. — Премієр польського уряду на вигнанні, ген. Сікорскі, має бути вже в дорозі до Канади і Злучених Держав. Кажуть, що по вступленні на американську землю заявить, що резигнує з уряду премієра, бо на чолі „Демократичної Польщі повинен стояти цивільний чоловік, а не вояк". Він має їхати властиво до Канади в справі організування польських частин до армії.

СОВЄТИ ЗБРОЯТЬ ПОЛЯКІВ.

ЦЮРІХ (Швайцарія). — Рознеслись вісти, що Совєти дають зброю польським повстанцям, що виступають проти німців на польських землях, що є під німецькою окупацією.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОБРИЙ ПОЧАТОК

У своїй промові, виголошеній у Торонто, в Канаді, в минулий понеділок, американський політик Вендел Вилкі сказав:

„Ми всі, анґлійці, канадійці й американці, знаємо, що це не досить перемогти — ми тепер знаємо, що ми мусимо знати багато більше... Ми мусимо, як ця війна скінчиться, мати мир, не писаний у ненависти або з пімсти або з наміру територіяльного розросту або імперіялізму. Це мусить бути мир, зроблений в дусі інтелігентної, взаїмної допомоги й доброї волі".

Зараз на другий день у Ню Йорку заговорив британський амбасадор у Вашингтоні, лорд Галифекс, якраз про ті питання, які немовби кинув у своїй промові англійцям, канадійцям і американцям Вендел Вилкі. Галифекс покликався на близькі звязки між Британською Імперією й Злученими Державами, головно на далеко йдучу допомогу, яку дає Америка Анґлії, і тому він уважає за відповідне сказати, за що воює Анґлія.

„Ми привикли говорити" — говорив Галифекс, „що ми воюємо за свободу й демократію, за свободу, себто волю провадити таке життя, яке нам бажається; за демократію, як за систему правління, що є водночас найкращим виразником і найпевнішою ґарантією для її загорони". Однак він самий негайно додає: „Та що ми розуміємо, коли ми вживаємо цих слів?" І він старався перекласти ці великі слова на більше виразну мову.

Лорд Галифекс розібрав ці загальні фрази на чотири точки: „Перше, релігійна засада абсолютної вартости кожної людської душі; Друге, моральна засада пошанування особистости й совісти; Третє, суспільну засаду особистої свободи, що висловлюється в політиці признанням рівної нагоди, справедливости й правлінням права, а державній сфері творенням умов, що дасть забезпечення найнижчому громадянинові; Четверте, засада святости й солідарности родини.

З тих засад лорд Галифекс виводить права кожної людини: думати, говорити й ділати свобідно в межах закону; право жити без страху перед напастю, несправедливостю й нуждою; право вірити й почитати за диктатами власної совісти; право доходження справедливости.

Ці засади найдемо висказані теж заявами аліянтських лідерів у першій світовій війні. Супроти цього виринає негайно питання, як ці засади, гарні й похвальні, будуть переведені в життя. Як саме має представлятися світ, коли в ньому будуть пристосовані прінціпи, висказані в імені англійського уряду? Подаючи прінціпи, лорд Галифекс дав уже певний причинок до вияснення питання цілей Анґлії в війні. Тепер ще треба показати конкретно, як Анґлія представляє собі практичне їх переведення.

БАЛКАНСЬКА ЗАГАДКА

Очі цілого світу ще далі звернені на Балкан, бо надіються, що там в скорому часі розіграються нові важні події: мілітарні й політичні. Але чи це новина, що Балкан заважує на европейських подіях? Чи не був він завжди тим граничним краєм, де сходяться дві цивілізації: східня і західня? І чи не був він завжди кипячим кітлом?

Ось те все є на думці в Джорджа Слокомба, кореспондента лондонського „Дейлі Гералд", коли він пише, що й Нова Европа не допише, якщо не розвяже балканської загадки...

Місце інтриґ потуг.

Від половини XIX. століття Балкан був завжди ґрунтом для політичних інтриґ великих потуг. Росія, Австрія, Німеччина й Італія вживали сербів болгар, греків і турків як тих, якими перекидали в цинічний спосіб у своїй імперіялістичній грі.

Для Німеччини Балканський півостров був місцем випаду на випадок здійснення давно плянованого її походу на схід. Росія завидним оком споглядала на Константинопіль і Дарданельський пролив.

Франція й Анґлія старалися приневолити султана до послуху позичками, а німці заграли в карту революцій й допомогли прийти до влади молодотуркам. Греція і Болгарія були предметом сантиментального подиву Анґлії з часів Вікторії, але проте анґлійські ліберали не протестували, коли нащадок Бурбонів коронувався в Софії як болгарський цар.

Парляментаризм — вигадка.

Від кінця війни (1914—1918) Балкан був свідком приходу до влади й упадку всякого роду парляментарних урядів. В Югославії і Румунії парлямент ніколи не був чимсь іншим як фікцією. Він був радше місцем для взаїмних обвинувачень і револьверових двобоїв між ріжними партіями і національними (народніми) ґрупами. Парлямент ніколи не мав дійсної влади, щоб то не управляв краєм. Навіть у часі ліберального правління братів Братіяну не можна було сказати, що румуни мають парляментарну репрезентацію.

Болгарія під завзятим селянським провідником, прем'єром Стамбулінським, тішилась коротко демократією. Але Стамбулінського вбили його політичні противники. Опісля прийшов до влади диктатор Цанков, а по нім довга низка більше або менше здискредитованих, безпринціпних державних мужів. Лиш поміркований і розємчий вплив короля Бориса рятував край від внутрішньої революції.

Туреччина — виняток.

Під покійним Кемаль Ататурком і під його наслідником Ісмет Іноню Туреччина остає під патріярхальною автократією, що має демократичну закраску. Сам Кемаль цілком відмінно від інших автократів щиро сприяв зростови демократії й парляментарного уряду в Туреччині, навіть до того ступня, що старався створити офіційну опозицію, коли влада одної народньої партії здавалася здушувати політичну гадку і критику.

Але, як й інші автократи, Кемаль не дозволив усунути себе від влади, щоб побачити, що станеться, коли його край буде тішитись повною свободою. Але, якщоб він був це зробив, то можна сумніватись, чи Туреччина була би нині в опозиції до держав „осі".

Що є „свобода"?

Слокомба запитав раз один грек: „На що є свобода?". „Свобода", відповів він, „є шляхотна ідея, яку одначе не легко окреслити, а ще тяжче сказати, де кінчиться свобода одного чоловіка, а розпочинається свобода другого".

Нарід лиш тоді знає, пише Слокомб, що то є свобода, коли її втратив. Та що є важніше: індивідуальна свобода, чи народня свобода? Чи булаб врятувала Греція свою державну свободу і незалежність перед наглою аґресією Мусолінія, якщоб греки не були ведені автократом Метаксасом?

Як були з Грецією?

Грецький посол у Лондоні, М. Сімонульос, пояснив Слокомбови, як Метаксас прийшов до влади в Греції.

Край був тоді поділений майже на дві однаково сильні фракції. Вибори, що відбулись по приверненню королівської влади королеви Юрієви II., відбулися цілком свобідно і серед рідко бувалого порядку. Посольські мандати поділено між дві головні партії. Таким чином дано остаточну силу рішення комуністичній меншости, зложеній з 14 послів, яка могла віддати владу в державі одній або другій партії. Тому кораль постановив рішити цілу справу в той спосіб, що покликав до влади університетського професора Демерзіса. Коли він вмер, його віцепремієр, генерал Метаксас, унаслідив по нім владу. Правління Метаксаса було лагідне, справедливе, але проте автократичне. Цього факту не треба тратити з очей. Геройська, нинішня Греція, яка як один муж станула проти Мусолінія, яка прогнала італійців поза свої границі, яка ще тепер спричиняє діймаючі удари за ударами змеханізованій і незвичайно здисциплінованій ворожій армії, не є в британськім поняттю, демократичною армією. А проте ця армія є зєднана проти зовнішнього ворога.

Якщоб грецька преса була далася у минулім листопаді перекупитись фашистами, як це передше сталось з французькою пресою з боку націзму, пише Слокомб, то публична опінія була би підмінована і зведена на манівці і Мусоліні був би встані перейти зо своїм військом цілу Грецію. І Мусоліні числив на це. Одначе не числився з ґенералом Метаксасом. В очах демократів з передгітлерівської Німеччини і передпетенівської Франції, Метаксас був би перворядним реакціонером. Одначе цей реакціонер, хоч споввидно видався гнобителем демократії в Греції, врятував свободу і незалежність свого краю. Йому вдалося злучити й устабілізувати свій край як в часі війни так і мира. І тому він заслугує на епітафію (напись на гробі): „Він умер, одначе його край живе".

Реформи Метаксаса.

Навіть передвоєнний рекорд Метаксаса стоїть вище від передвоєнного рекорду деяких так званих демократичних державних мужів на Балкані, як і в інших краях. Він ярко, але й успішно розвязував пекучі соціяльні проблеми. Запровадив мінімальну заробіню платню, примусову арбітрацію в робітничих спорах, колективні робітничі умови; обезпечення здоровля і від нещасливих випадків, як теж впровадив старечі пенсії. Він скасував 30 відсотків селянських довгів, видав державні гроші на поліпшення діточого добробуту, розпочав державну кампанію проти малярії і туберкульози, будував шпиталі і спричинив висушення мочарів, що були розсадниками заразливих недуг. А все це діялося в малім краю, який від останньої війни мусів найти землю і заняття і мешкання для півтори міліона людей, цебто четвертини свого населення, які були збігцями наслідком нещасної війни з турками.

Війна, що стала добродійством.

Була це нещасна війна, але в дальшім бігу добродійна, бо наслідком тої війни прийшло до порозуміння між двома віковічними ворогами і закінчилась колотнеча, що тривала цілі століття. Ніщо в історії Европи не є таке замітне, як полагода цеї сварки між греками і турками. До цеї полагоди прийшло добровільно: Кожна сторона зробила уступства; кожна сторона чесно додержала умови.

У цім греко-турецькім поєднанню можна би було найти зародок полагоди всіх балканських клопотів, можливо і всіх европейських непорозумінь. Бож одна з тих держав була автократичною, а друга хвилево демократичною, а часами півавтократичною.

Будуччина Балкану.

З наведеного видко, що сама демократія не може бути фундаментальною базою для негайного порозуміння на Балкані. Бо вона не є тою демократією, про яку знається в Франції, або демократією, як її розуміється в Великій Британії. Правдою, здається, буде те, що демократія може процвитати лише на певнім ступні політичного розвитку, або політичної освіти. На Балкані, твердить Слокомб, де є самі малі хліборобські держави, що недавно видобулися з довгого періоду поневолення отоманській імперії, а пізніше були під впливами одної чи другої великої потуги, може наступити мир, добробут лиш при помочі автократичного уряду.,

Опертись на власні сили.

Протекторат великих потуг, як Росії або Великої Британії, не принесе розвязки тої проблеми, пише Слокомб. Колий балканські народи навчилися полягати лиш на свої власні сили, тоді вони навчилисяб, як ставати разом проти напасників. У часі мнимої европейської залагоди були часті спроби зорґанізувати балканські держави в антанту для взаїмної охорони. Одначе ця антанта завжди була ослаблювана неприявністю в ній одної з держав. Наприклад Болгарії, оставала під посереднім впливом великої агресивної потуги. Знову участь в ній такої неусталеної держави як Румунія, нічого не значила.

Ця війна, що тепер ведеться, зможе те все прочистити. Одначе, щоб до цього довести, вона мусить усунути з Балкану сферу впливів великих потуг. Балканські держави мусять прийти до переконання, що їм треба конечно створити федерацію. У 1912 р. ледве вдалося відвернути вибух війни в Европі, внаслідок балканських воєн, а в 1914 році до такої давно загрожуючої війни таки прийшло. І то з причини події, що сталася на Балкані. Можливе, що в тій части Европи дасться вкінці найти основу до створення більшої европейської федерації, якої вислідом буде триваліший мир у цілій Европі.

ЩО Є НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ?

Під національним вихованням, пише Я. Чепіга, ми розуміємо не шувіністичне, не приправлене „дутим" патріотизмом, а виховання в дусі нації, в дусі мови, в її переказах, віруваннях, її звичаях, її історії, її культури, національної творчости, того, про що писали й казали найліпші представники нації, всього, що народ або нація пережили, бачили, чули, виробили, що придбали найцікавішого, найкориснішого в своїм розвитку. Таким чином, мета виховання молодого покоління нації, що ступила на шлях відродження, збігається з метою життя в природньому нормальному розвиткови нації.

В національнім вихованні — сила й здоровля нації, її матеріяльний добробут, її поступова культура, її духова міць. Все це розвивається тільки таким вихованням. Тільки воно одне не шкодить зростови і розвиткови індивідуальних гідностей вдачі нації. Бо національне виховання має таке відношення до нації, як індивідуальне виховання до окремої людини. Воно ґрунтується на вивченню всіх одмін національного духа і вдачі. Крім цього мусимо додати, що національне виховання виникає з інстинкту самоохорони, котрий в ширшім розумінню дбає про фізичне, моральне й матеріяльне здоровля нації. Національне виховання — життєва потреба нації й повинно мати за собою право й закон.

Ось те писав Я. Чепіга в 1910 році, коли доказував, що в Україні повинна бути Українська школа, щоб можна було в ній вчити зрозумілою дитині українською мовою, бо з такої школи, де все вчать по московськи, немає ніякої користи. Українська дитина, вийшовши з тої школи, зараз забуває тих кілька десятків російських слів, що їх мусіла вивчити в школі. До російської школи, пише Чепіга, переходить українська дитина з дому „як з раю до пекла", а з неї біжить до дому, як з темного пекла, де все темне, чуже й незрозуміле...

НІМЕЧЧИНА МУСИТЬ ВДАРИТИ НА СОВЕТИ

10. березня промовляв перед Клюбом Киваніз у місті Келґарах в Алберті А. П. Ґовер-Різ, архідіякон англіканської церкви і парох церкви св. Юрія в Монтреалі. У своїй промові твердив він, що Німеччина, аби рятувати себе мусить отворити собі силою дорогу на схід через Совєтську Росію і що „Росія знає про це". Німеччина, за словами Ґовера-Різа має три цілі до виконання, а іменно: Вона мусить ізолювати Росію і робить це перекупством. Німеччина має на цілі дальше цілковито знищити Францію, щоб „вона не мала сили піднести своє голови й усунути Анґлію, щоб вона не стояла на перешкоді побажанням Німеччини".

ГЕРБЕРТ ПЕЛ, новий американський посол до Мадярщини.

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ.

ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

(51)

Черговим було повстання Івана Цісаря в 1631 р. проти панів на Потиссі; повстання Земпленщини в 1687 р. — Раківця в 1703-1708 р. — опришків зі Земпленщини в 1831 році, що дало тему до написання пісні:

„Над Татров са бліска".

Останнім було кріваве повстання в межиляборецькій окрузі, що почалося весною 1935 р., зі села Чертижнього і Габури.

Причиною тих всіх повстань було, або невдоволення закарпатських лемків та їх безвихідне положення, або — як це мало місце весною 1935 р. — рішаючим у повстанні був національно-політичний момент. — „Ми хочемо тільки своє і домагаємося прилучення до матірнього пня" — ось боляк, що від віків червить закарпатського лемка.

Забутою своїми була до часу революції в Австро Угорщині вітка українського народу на Закарпатті.

Здавалося, що вона утоне в мадярському морі; її інтеліґенція або мадярофільська, або москвофільська, зовсім не працювала над національним освідомленням, та політичним і культурним видвигненням свого народу. Що більше! Від 1849 до 1918 р. не цікавилася долею своїх закарпатських братів політична репрезентація української землі й Буковини, цього безперечного українського Пієmonту до часу великої російської революції в 1917 р. (Д-р М. Андрусяк: Гомін української державности на Закарпатті).

Самі українські галицько-буковинські політики, думаючи від початку світової війни про незалежну Україну, сепарували себе від свойого закарпатського „найменшого брата". Боялися видвигнути жадання „Головної Української - Руської Ради" у Львові та угорських українців з 1849 р.

В 1849 р. вислали закарпатські українці до Львова свого делеґата, що отверто заявив перед галицькими політиками з Головної Ради ось що: „Угорські українці бажають, щоб від Угорщини були відділені й як у політичнім так й адміністраційнім згляді були прилучені до української частини Галичини". Вони боялися цим оскорбити цісаря, і мадярів — цих найбільших катів і вішателів нашого народу.

У вступній статті часопису Ukrania — Ukran-Magyar kapcsolatok sremleje (Україна, огляд українсько - мадярських відносин), що почав виходити з початком 1916 р. в Будапешті, зазначено, що „під Україною треба розуміти ту область, яку обіймає українське населення по другім боці південно-східних Карпат, у Галичині, на Буковині та в південній частині російського (?) низу". „Ukrania" підчеркувала, що мадяр „ніколи не зараховує сюди тих греко-католицьких угорських громадян, що живуть у північно-східних комітатах, і що він ніколи не утотожнює їх з українцями, отже виключає їх зовсім з поняття українці". Для відділення Закарпаття від українців запровадив угорський уряд в часі світової війни латинку.

Серед таких обставин застав закарпатських українців розвал австро-угорської „тюрми народів". Будування української держави на Придніпрянщині й в Галичині не остало без впливу й на Закарпаття, як про це довідуємося з виданої ще в 1924 р. Видавництвом „Нова Громада" у Відні книжки Ортоскопа: „Державні змагання Прикарпатської України".

Закінчення.

У доповненню географічно-історичного начерку Карпатських Земель, як також для пожиточного виказання нашого минулого — щоб ми не оставили заодно іграшкою в невідповідних та необізнаних руках — приглянемося коротко на важніші місцевости, що находяться на просторі цілих Карпат.

Звернім увагу на хребет Карпат і на околиці, що межують безпосередньо з ним хребтом, та тут бачимо велику подібність й рівність ґеографічних назвищ наших осель і місцевостей.

Між джерелами Сяну й Унга лежить Ужок; поміж Солинкою та Сяном — майже на хребті Ростока, річкою Широкою (Черока) сходимо до Старині, рікою Ропою від Висової на північ і то по правій стороні тої ріки доходимо до селі Пантна, що лежить на підніжжю між горою Дзямарою та Маґурою. Тут на річці Ропі, оселі Устє Руське, Ропиця Руська свідчать, що так далеко сягало українське населення та над Ропою межувало з окремим народом під оглядом його мови та політичною приналежністю. Подібні оселі Руська Поляна — між джерелами Солинки та Широкої — дальше Руський путь поміж джерелами Ляторчи та Любогірки — руський діл між Черемошем і Визом вказують на це, що Галицька Українська Земля межувала з неукраїнськими землями. Не меншу вагу треба привязувати до „урочищ" в горах Карпатах, що вказують на походи татар і других кочівничих народів через Карпати, саме: Татари, Козариська на захід від Татрів недалеко Дунайця й Раби, Татарівка в горах між Опором і Свічею (ріки на Бойківщині), Татарів над Прутом (Прутцем) і Печеніжин по правій стороні Прута (Гуцульщина), Татарка річка вливається до Сучави, Татарка річка до Бистриці вище Цісної, Тартура урочисько і Татура поляна по лівому березі річки Цісної. Подібно як урочиська мають історичне значіння, так само назвища осель Пантна (Пута), по обох сторонах Карпат, вказують на старинні пути, що на них названа оселя находилася. Саме: Пантна на пути з Угорщини здовж ріки Ропи, поперек її східних приток між горою Маґурою та Дзямарою, Путиля й Устє Путиля над притокою Черемоша, Путна на горах і вододілі між Бистрицею та Молдавою, де випливає Путна, притока Молдави. (Д. б.).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПО ЩИРОСТИ.

Мені здається, що найкращим уступом у промові лорда Галифекса, є той, у котрім він говорив про свої почування, коли його іменовано амбасадором до Америки.

Збирав його саме страх на думку, що як амбасадорові йому прийдеться говорити багато промов. Одиноку розраду, — говорив він, — найшов він у пораді, що її дав йому лорд Балфур при приході до англійського парляменту. Коли лорд Галифекс сказав Балфурові, що він почувається, як хлопець, що приходить до нової школи, Балфур сказав: „Мій приятелю, тут нема чого денервуватися в палаті послів. Вам треба робити лиш одно: говорити так часто, як лише можна, і так довго, як ви можете, і ви скоро втратите всяке милосердя до слухачів, яке робить кожний нудяр".

Найкращим видається цей уступ тому, бо в ньому бесідник відкрито признається до почуття страху.

МОЖНА ДАРУВАТИ.

У випадку лорда Галифекса можна потивуватися заклопотанні лорда з нагоди приходу до парляменту, бо він як лорд певно мав більше нагоди бесідувати, ніж має людина з інших кляс, у котрих товариське життя слабше розвинене.

Ще більше, як цю щирість, можна похвалити щирість лорда Ренела оф Род, котрий недавно видав збірку воєнних поезій і передмові до збірки написав: „Може мені подаруєте мою пиху, коли я хочу видати свої поезії осібною збіркою".

ПОРІВНАННЯ НАРОДІВ.

Думки про вдачу англійців мусять приходити нам головно тепер, коли ця вдача показалася такою несподіванкою.

Найбільшою несподіванкою вона певно була для Гітлера, котрий ледво чи сподівався від них такої відпорности.

Можливо, що й в Німеччині покутувала анекдота про те, що цісар Наполеон назвав англійців краєм крамарів. Тимчасом цей самий цісар Наполеон сказав іншим разом про англійців таке:

„Англійський характер перевищає наш (себто французький)... Вони в усьому практичніші від нас: вони еміґрують, вони дружаться, вони вбиваються, з меншою нерішучістю, ніж ми йдемо до опери. Мені здається, що вони є також відважніші від нас. Я думаю, що в відвазі вони настільки вищі від нас, на скільки ми вищі від росіян, а росіяни від німців, а німці від італійців. Якби я мав був англійську армію, я був би загорнув увесь світ, бо з такою армією я міг би був обійти весь світ довкола, не деморалізуючи її. Якби в 1815 році я мав армію з англійців, а не з французів, то я міг програти битву під Ватерльо, не втрачаючи одного голосу в парляменті або одного жовніра зо своїх рядів. Я був би остаточно виграв".

АНГЛІЙСЬКИЙ ГУМОР.

Писала недавно Олга Вел про англійський гумор... у бліцкріґу. Чи справді не є це небувала річ?

Для приміру пише вона таке: Коли впала німецька бомба, її вибух був такий сильний, що розрив відкинув трьох лондонців далеко коритарем, а поворот повітряної струї завернув їх назад, поки не задержав у дверях, де на них почало з гори сипатися всяке румовище. Добуваючися зпід румовищ, один з них каже: „Блайм! Ми ще ніколи від років так багато не сміялися!"

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СТЕМФОРД, КОНН.

Піддержати працю молоді.

Життя невеликої української громади в Стемфорді розвивається під кличем співпраці національних українських організацій всіх напрямків. З виїмком кількох заблудших комуністичних овечок, українські національні організації: парохія св. Володимира, відділ УНС, Провидіння, Горожанський Клюб, Золотий Хрест та молодечі два клюби обєднані в Комітеті Злучених Організацій Стемфорду. Отсей Комітет Злучених Організацій влаштовує всі національні свята спільно з Ректоратом та молодю Української Високої Школи та Українського Каледжу в Стемфорді, як прим. Листопадове Свято, а в найближчу неділю, 30. березня, вечером улаштовує в авдиторії Українського Каледжу спільними силами Шевченківські Поминки. Поза шкільну українську молодь в Стемфорду притягає передовсім хор при українсько-католицькій парохії св. Володимира, який під проводом свого диригента пр. Шавинського не тільки спільно з молодю шкіл бере участь у всіх національних виступах, але цього року вже дав два аматорські представлення.

Шкільна молодь дуже щиро виталаб українське громадянство не тільки Стемфорду, але також доокруличних місцевостей на загальнім Шевченківськім святі. Тим далоб громадянство доказ, що інтересується зусиллями молоді.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори в справі будови У. Н. Дому.

Дня 23 березня ц. р. відбулись у Вебстер Гол. масові збори, скликані тимчасовим комітетом будови Українського Народного Дому в Ню Йорку. Збори відкрив тимчасовий голова п. Петро Задорецький і представивши в коротких словах ціль зборів запропонував вибір президії до перепровадження тих зборів. Вибрано одноголосно п. Платона Стасюка. Секретарював п. П. Чорноокий.

Перебираючи головування п. Стасюк від себе додав точне пояснення, що такого Дому в Ню Йорку дуже потрібно і треба накреслити конкретний плян, щоб скоро приступити до роботи. Далі він запитував приявних, щоб сумлінно відповіли, скільки хто з них зможе дати грошей на ту ціль? Це треба знати, заки приступимо до дальших нарад. Дана обіцянка, зрозуміло, не була зобовязуюча. Всетаки предсідник просив, щоб кожний не фантазував, а відповідав так, начеб йому треба було сповнити цю обіцянку. По обрахуванні виявилось, що приявні заявили свою готовість зложити $15,000. В тім числі було трьох по $1,000, а пять по $500.

Далі розвинулась ширша дискусія над тим, чи мають право голосувати над усіма рішеннями всі приявні, себто не лиш представники товариств і організацій, але також поєдинчі гості. По вичерпанні дискусії шляхом голосування делегати згодились уділити голосу нарівні з делегатами, але з тим застереженням, що всі, бажаючі голосувати виповнять картку, подадуть своє назвище і адресу, а також вплатять $1 вписового. На внесок приявного асемблімена Степана Яреми збори рішили, що членом цього широкого комітету не може бути особа комуністичних, чи якихось інших підривних поглядів. Після того приступлено до дальших нарад.

Збори приступили до вибору нового сталого уряду. Та перед тим вони ствердили, що цей новий уряд також не буде сталий уряд тої корпорації, яка сформується в цілі видавання уділів. Щойно будуча корпорація, яка законно заінкорпорується, беде тим дійсним тілом, що збиратиме гроші і переводити справжню будову Народнього Дому. До того часу робота комітету матиме лише підготовчий характер.

До нового уряду ввійшли: Асемблімен Степан Ярема, голова; заступники: П. Задорецький, П. Михалюк; О. Матейко, касієр; А. Чудакевич, його заступник; панна Т. Купчинська і В. Винтоняк — секретарі; П. Кучма, секретар фінансовий; П. Чорноокий, його заступник; контрольна комісія: С. Назар, О. Галичин, П. Васильків, М. Бобик, І. Матейко; директори: П. Стасюк, Н. Гаврилко, Сліпий, Білецький, Абрагамовська, Меркун, Савицький, Хомів.

Е. Л.

„РОЗЧАРОВАНИЙ" В ҐРІНІ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Норіс заявив, що він розчарований з відповіди Вилїема Ґріна, голови А.Ф.П., на його листа, в якім Норіс закидав Ґрінові, що юнії роблять надужиття в стягуванні вписового від неюнійних робітників, занятих в воєнній промислі. Норіс заявив, що Ґрін обійшов його запит і дав декілька оправдуючих аргументів на лихо, яке таки існує.

С. Русова.

СУСПІЛЬНІ ПИТАННЯ ВИХОВАННЯ

З поступком людськости що до поліпшення видів суспільного життя і умов життя народніх мас ставляться нові вимоги до школи, нові завдання для виховання. Ці вимоги і завдання стають що далі ширші, складніші; вони охоплюють не лиш умовий розвиток дітей, а їх чуттєве (емоціональне) життя, їх моральну свідомість, їх професійну підготовку. Як нинішня доба не визнає можливим відосіблене життя окремої людини без жадних звязків з громадою, в якій вона живе, без яких будь обовязків перед нею, як не може тепер ніодин нарід відосібнитися від інших і не виконувати ріжноманітних обовязків щодо них, так не може школа стояти відосібнена від громадського і державного життя, так не може виховання не усуспільнюватися. Звісно, щаслива та країна, де вимоги як до школи, так і до виховання взагалі, як і до самого громадянства, так і до державного нагляду не стають в розріз між собою. Але саме означені, якого додержуються сучасні педагоги, усуспільнення школи — вказує на те, що школа має йти назустріч вимогам цілого громадянства, працювати саме на користь цілого народу, вести його шляхом всеціловостого поступу.

Якіж саме суспільні питання ставляться нашими часами перед школою, як головною установою виховання? Ці питання розвязуються новими вказівками суспільних і психольогічних наук, а саме: 1) Кого виховувати і вчити? 2) Який ідеал плекати в душах майбутньої громадин? 3) Як утворити для учнів шкільний та позашкільний осередок, сприятливий моральному розвиткові молоді? 4) Як вяжеться в новій школі процеси національного і суспільного виховання?

В розвязанні цих дуже важливих питань є головне завдання сучасної школи.

Когож учити?

Тепер, коли родина далеко менше плекає свою дитину, коли господарські (економічні) умови життя гонять батьків геть із своєї хати на фабрику, в контору, скрізь, де вони можуть найти заробіток, дитина або виростає на вулиці без усякого виховання, або йде в школу, і школа, починаючи з дитячого садка, мусить заступити дитині родину. Це значно ускладнює завдання школи, але разом з тим дає їй велику вартість: їй родина, громадянство доручають своїх дітей не на саме навчання, а на суспільну підготовку до життя. Із сучасної школи має вийти молодь не лише з умом повним загально-наукового знання, не лише морально піднесена в розумінні своїх обовязків як в особистому, так і громадському житті, але й з певною професійною вмілістю. Школа має приймати усіх дітей, провести їх усіх з несвідомих, нерозумних істот на корисних для громадянства діячів, робітників. Раніш чималий відсоток слабоозумних дітей залишався поза школою і лягав тяжкою вагою на громадянство і на родини. Але ці слабі недорозвинені, дефективні діти, — вислід ненормальних умов нашого життя — мусять теж мати можливу до їх сил освіту, щоб стати свідомими робітниками, а не тягарем для громадянства. Питання недорозвинених дітей вимагає від учителя великої уваги, в кожній школі, в кожній клясі він має їх як найскорше помітити і відділити від здорових учнів, бо чим раніш кожна недорозвинена дитина буде поставлена в відповідні її здоровлю умови, тим легше й певніше можна провадити її виховання та розвиток її присланих здібностей. Тепер завдяки працям видатних педагогів-психольогів: Декроли, Рума, Лей і інших, риси недорозвинености ясно означені і намічені найкращі методи, при яких ці глибоко нещасні діти можуть набратися елементарного знання і працездатности. Для них мусять бути особливі школи, вони не мусять даремно сидіти в звичайних школах, не розуміючи їх науки і витрачуючи дорогий час замість, щоби підготовитися до чесного життя.

Велику відповідальність несе учитель, як не догляне цих учнів, що з сумними, байдужими обличчями нудяться в кутках кляси, нічим не зацікавлені і по 2—3 роки залишаються в одній клясі, або таких, що з розвиненою хоробливою увагою не можуть її ні на чому зосередити, нервово рухаються підчас лекції, порушуючи всяку дисципліну. Цим типам не місце в звичайній школі і учитель мусить їх як найскорше за оглядом лікаря психіятра перевести в осібні школи. Недорозвиненим, стабоумним дітям не має бути закритий шлях навчання ручної праці і школи для них мають існувати у відповідній кількости.

(Дальше буде).

„РИК" ВИЗДОРОВЛЮЄ. — Капітан Еді Рикенбекер, відомий летунчий туз, що розбився оноді підчас летунчої катастрофи, виходить уже з наслідків катастрофи.

ЗМІНА В РЕДАКЦІЇ КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА

У половиці березня б. р. наступила зміна в редакції „Канадійського Фармера", часопису, що виходить у Вінніпеґу, в Канаді. Дотеперішній редактор, д-ш Федір Дацків, уступив зі становища редактора, а його місце заняв д-р Кость Андрусишин, що в скороченню зове себе д-р Андрюс. Д-р Андрусишин, це вже канадійський вихованок, а докторат фільософії одержав недавно на університеті в Торонто.

Був він теж, як стипендист канадійського університету, в Парижі, де студіював на тамтешнім університеті французьку літературу.

ОФІСОВИЙ БУДИНОК.—Як видно, вже не буде можна вести ніякого бизнесу в цьому офісовому будинку в британійському порті Портсмуті, розбитому німецькими бомбовиками. Це старинне міста страшно знищене сильними рейдами. Робітники обшукують румовища.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК РОБОТИ ПОЛІПШИЛИСЬ, ТО Й КРАЩА НАГОДА ДЛЯ ПРАЦІ В КОРИСТЬ У. Н. СОЮЗУ.

Читаю звіти про те, як зростає наш У. Н. Союз і скільки хто приєднав до нього членів. Можу погратулювати п. Малачукови, що є з наших сторін за його успіхи. І радію, що й інші так гарно працювали для У. Н. Союзу. Та звертаю увагу на те, що тепер настає ліпша нагода, ніж була досі, для приєднування членів до нашої найстаршої організації. Всюди говорять про те, що роботи поправились. А це значить, що є нові заробітки. Є праця для тих, що її не мали і не могли вписати себе і свою родину на забезпечення в У. Н. Союзі. Тепер треба ту нагоду нам усім використати і придбати нових членів для нашої дорогої організації.

Олена Прилуп,
Ансонія, Конн.

Ватри на Алевтських островах коло Аляски роблять часто з костей велириба (кита), бо там є обмаль дерева.

УРЯТОВАНИЙ У ТРУМНІ. Стерлінг Гон, 18-літний, упав з висоти 200 стіп у яругу Найаґари під водопадом і розбив собі голову та зломав собі праву ногу. Його вложено до трумни й так підтягнено вгору. Сподіваються його виздоровлення.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Артист Придаткевич на радіо.

В неділю, 23. березня, на програмі Української Щоденної Радіо Передачі п. М. Шустакевича (W.J.L.B.) виступив відомий український скрипак, п. Роман Придаткевич, який попередньої неділі виступав на Святі в честь Шевченка. Супроводив на фортепяні відомий місцевий американський музик-композитор, п. Гомер Ля Гассі, який вже від кількох років є звязаний з Українською Радіо Передачею. Наш мистець відіграв з великим успіхом „Прелюдію" Гайворонського, „Козака Нетягу" власної композиції, „Леґенду" Винявського і чудові мельодії з Карпатської України „З буйним Вітром" і „Янічок", теж власної композиції. Асистував на цій програмі п. Придаткевича Дівочий Хор Української Радіо Передачі, під проводом пані Юлії Шустакевич, який відспівав на терцетовий улад три гарні народні пісні, „Ой попід луги" Колесси та „Пливе човен" і „Чоботи" Ярошенка. Поверх сто-тисячна авдиторія українських радіових програм, українська й чужа, з околиці, дальших місцевостей та з канадійської сторони, поспішила телефонічно, а передівсім листами висказати своє велике задоволення з програми, передаючи сердечне признання нашому артистови.

П. О.

ЧИ МАЄТЕ ЧИМ БУТИ ГОРДІ?

Дуже важне, щоб людина мал чим бути горда. Коли який рід має переказ, або й запис, що хтось з того роду чимось дуже прославився та відзначився, то це для нього неоцінима цінність. Славний предок наче покликає й всіх своїх потомків, щоб і вони були гідними його. Не один українець, що вже був майже зовсім змосковщився, вернувся назад до свого народу, коли довідався, що хтось з його предків був запорожцем-козаком або козацьким старшиною. Навіть і так звана „ходачкова шляхта" українська видала зпоміж себе багато визначних українців в минулому столітті якраз тому, що зберегла в себе переказ, що, мовляв, хтось з роду в давнині відзначився та дістав гербове імя й дрібно-шляхетське право в нагороду. Ми завважуємо, що навіть і ті звичайні українці, що стануть національно свідомі та знають, що й Україна колись була самостійною державою та видала таких славних борців за волю, як козаки-запорожці, вже мають чим гордитися, і та гордість додає їм більше самопевности та амбіції. Тож знайте, що дуже важне й те, щоб і наші нащадки могли гордитися нашими вчинками.

Національні герої мають страшенно великий виховчий вплив на підростаюче покоління. Тож памятайте, що дуже той нарід щасливий, що має якнайбільше героїв та великих людей. І ще й те памятайте, що дуже шкідливу роботу робите, коли дошукуєтеся знайти якусь хибу і в найбільших людей та героїв. Як знаємо з досвіду, то помилку може зробити й найбільший герой або велика людина. Та ми судимо людей головно по тім, наскільки в них було щирости, здорового ідеалізму, та скільки добра вони зробили й скільки заслужилися взагалі. От, наприклад, гетьман Мазепа навіть і не вийшов переможцем у війні, але для нас він велика людина, бо він прямував до ідеалу самостійної України, який нам всім щирим українцям дорогий. — (О. Івах в кал. „У. Г.").

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

✝

Дня 11. березня 1941. року на Дунмор, Скрентон, Па., помер по довгій недузі член Бр. св. Кирила й Методія, від. 86. У. Н. Союзу,

ПАВЛО КОНДРАЦЬКИЙ.

Походив зо села Костиріяці, повіт Сянок, Галичина. До У. Н. Союзу вступив в 1916. році. Похорон відбувся з дому жалоби до церкви, а відтак на цвинтар 14. березня.

Бл. п. Павло Кондрацький прожив 63 літ. Полишив в смутку жену Марію, котра є також членом У. Н. С., чотири дочки і сина Михайла.

Нехай прибрана земля буде Йому пером!

Секретар.

✝

Дня 17. березня 1941. року в Нью Гейвен, Конн., упокоївся, сном блаженних член від. 370. У. Н. С.

ГАВРИЇЛ ВІТОВСЬКИЙ.

Родився 17. березня 1878. року в селі Устечко Чорнобріцьке, повіт Заліщики, Галичина. До Союза прнятий 21. січня 1923. року. Бувши сильної будови, працював фаєрменом при великих бойлерах. Там був спаралїжований в ноги так, що 8 років не був спосібний до праці, а тільки його поміч була в тім, що був членом Союзу і протягом 6 років діставав запомогу.

Похорон відбувся 20. березня з ґреко-кат. церкви св. Арх. Михаїла на цвинтар на вічний спочинок. Оставив в смутку дорогу жену, 4 сини і 4 дочки, 3 невістки, 3 зяті й 10 внуків.

Земля прибраної Вітчини най буде Йому легкою у вічну память!

М. Сампара, секр.

ПОСАДНИК ЗАСУДЖЕНИЙ.

Джан Лайонс, посадник Кейбриджа в стейті Месечусетс, був засуджений за хабарництво при будовах „Доблю-Пі-Ей".

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН, ч. 263. Стріла в бігу

Коли Тарзан побачив, що Тарзелі життя загрожене чотирма дикунами, він зробив щось таке, в що важко повірити.

Він виступив на відкрите місце і намірився своїм луком просто до Тарзелі. Тарзеля це бачила добре.

„Ти також, ти також білий велетню, хочеш мати ту честь, щоб мене вбити", заговорила вона з докором.

Та вона ще не змовкла, як стріла Тарзана вирвалась з лука і помчала просто до неї. Та що задумав тим вчинком зробити Тарзан?